

Bilgi Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri

Learning Styles of the Students of the Department of Information Management

Serap Kurbanoğlu* ve Buket Akkoyunlu**

Öz

Öğrenci merkezli eğitim anlayışında öğrencilerin özelliklerini bilmek önem taşımaktadır. Öğrenme stilleri de her bireyde farklı olabilen bir özelliktir. Öğrenme stillerini bilmek bireylerin öğrenme döngüsündeki güçlü ve zayıf yönlerinin bilinmesine, zayıf yönlerinin geliştirilmesi için önlemler alınmasına, birlikte çalışmaya en uygun bireylerin biraraya getirilmesine, öğrencilerin başarı, ilgi ve motivasyonlarını olumlu yönde etkileyecek öğrenme ortamlarının ve eğitim programlarının hazırlanmasına yardımcı olur. Bu çalışmanın temel amacı Bilgi Yönetimi Bölümü öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemektir. Çalışmada öğrenme stillerini; yerleştiren, değiştiren, ayırıştırıcı ve özümseyen olarak dört farklı kategoride tanımlayan Kolb Öğrenme Stili Envanteri kullanılmıştır. Envanter, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde 273 öğrenciye dağıtılmış ve öğrencilerin öğrenme stillerinin sırasıyla özümseyen (%50,2), ayırıştırıcı (%24,9), değiştiren (%13,6) ve yerleştiren (11,4) olduğu belirlenmiştir. Bulgular, özümseyen öğrenme stili öğrenciler tarafından en çok tercih edilen stil olduğunu göstermekle beraber, sınıflarda farklı öğrenme stillerini tercih eden öğrencilerin olduğu da görülmektedir. Elde edilen sonuç, öğretim üyelerinin öğrenme ortamlarını düzenlerken çeşitli öğrenme stillerini göz önüne almaları gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğrenme stilleri, öğrenme tercihleri, kütüphanecilerin öğrenme stilleri, Kolb öğrenme stili

* Prof.Dr., Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: serap@hacettepe.edu.tr

** Prof.Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. e-posta: buket@hacettepe.edu.tr

Abstract

Student-centered approach in education requires collecting information about the students' individual characteristics. Learning styles as one of these individual characteristics vary from one student to the other. Knowing learning styles of the students helps educators to identify the weakest and the strongest sides of each individual and gives them a chance to take action towards improvement. It also helps creating the most appropriate learning environments which directly effect the motivation and achievement of the students. The main aim of this study is to identify learning styles of the Department of Information Management students. Kolb's Learning Style Inventory, which identifies four different learning styles, namely accommodator, diverger, converger, and assimilator, was used. The survey instrument was distributed to 273 students at the Hacettepe University Department of Information Management. Learning styles of the students were found to be of the type: the assimilator (50.2%), the converger (24.9%), the diverger (13.6%), and the accommodator (11.4%) respectively. These findings suggest that although the assimilator is the most preferred learning style by the students, a wide variety of individual learning styles exist in the classrooms. Consequently, it is important that lecturers should accommodate multiple learning styles when creating learning environments.

Keywords: *Learning styles, learning preferences, librarians' learning styles, Kolb's learning styles*

Giriş

Günümüzde giderek daha fazla benimsenen öğrenci merkezli eğitim anlayışı, eğitimcileri, öğrencilerin özellikleri üzerinde araştırmalar yapmaya yöneltmiştir. Öğretim ortamlarının öğrenenin özelliklerine göre düzenlenmesi öğrenci başarısı açısından önem taşımaktadır. Söz konusu özelliklerden biri de bireyin bilgiyi alma ve içselleştirme süreci olarak tanımlanan ve her birey için farklı olan öğrenme stilidir.

Literatürde öğrenme stillerini ve öğrenme stili modellerini ele alan çok sayıda çalışma yer almaktadır (Fischer ve Fischer, 1979; Entwistle, Hanley ve Hounsell, 1979; Dunn ve Dunn, 1979; Schmeck, 1983; Canfield, 1988; Felder, 1996). Öğrenme stili kavramı farklı araştırmacılar tarafından “bireylerin bilgiyi işleme ve düzenlemede ya da çevresel uyarıcılara verdikleri tepkilerde kullandıkları yollar” (Newby, Stepich, Lehman ve Russell, 2000); “düşünme, anlama ve bilgiyi işleme

yolu” (Jensen, 2003); “bilgiyi kavrama ve işlemede (transformation) kişisel olarak tercih edilen yöntem” (Kolb, 1984) gibi benzer şekillerde tanımlanmıştır.

Felder (1993), bilgiyi algılamada kullanılan duyu (duyu organları, sezgiler), bilgi almada tercih edilen sunum şekli (görsel, sözel), bilginin organizasyonunda tercih edilen yöntem (tündengelim, tümevarım), bilgi işlemede izlenen yol (aktif/fiziksel katılım, pasif/düşünsel katılım) gibi pek çok unsurun öğrenme stillerinin şekillenmesinde etken olduğunu belirtir.

Öğrenme stilleri üzerine geliştirilen modellerde öğrenme stilini etkileyen farklı unsurların ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Gregorc Öğrenme Stili Modeli, Kolb Öğrenme Stili Modeli, Bernice McCarthy 4MAT Öğrenme Stili Modeli, Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli, Myers-Briggs Öğrenme Stili Modeli verilebilecek örneklerden sadece birkaçıdır (Felder, 1996).

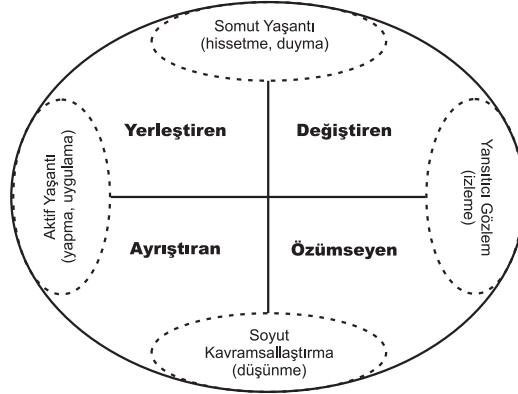
Kolb Öğrenme Stili Modeli

Kolb Öğrenme Stili Modeli, diğer bilişsel öğrenme kuramlarından farklı olarak öğrenme sürecinde yaşantıların önemini vurgulayan ve öğrenmenin yaşantı, biliş, algı ve davranışın bileşimi olduğunu savunan *Yaşantısal Öğrenme Kuramına* (Experiential Learning Theory) dayanır. Yaşantısal Öğrenme Kuramında öğrenme bir süreç olarak görülmektedir. Bu kuramı temel alarak geliştirdiği öğrenme stilleri modelinde Kolb, söz konusu süreci algılama/kavrama ve işleme/dönüştürme olarak iki temel boyutta ele almaktadır. Kolb’ün modeli dört öğrenme biçimine dayanır. Bunlar öğrenmenin algılama boyutunu oluşturan *somut yaşantı* (concrete experience) ve *soyut kavramsallaştırma* (abstract conceptualization) ile işleme boyutunu oluşturan *aktif yaşantı* (active experience) ve *yansıtıcı gözlem*’dir (reflective observation). Somut yaşantıda hissederek; yansıtıcı gözlemlerde izleyerek ve dinleyerek; soyut kavramsallaştırmada düşünerek; aktif yaşantıda yaparak öğrenme söz konusudur (Kolb, 1984).

Somut yaşantı öğrenme biçiminde duygular düşüncelerin; sezgiler bilimsel yaklaşımın önüne geçmektedir. Bu öğrenme biçimine sahip bireyler olayların içinde yer almaktan ve diğer bireylerle birlikte olmaktan hoşlanırlar. Yeni görüş ve düşüncelere açık, incelemeye istekli, sezgilerine dayalı karar vermeye yatkın bireylerdir. Grup tartışmaları, bireysel çalışma, oyunlar ve rol yapma başlıca öğrenme etkinliklerini oluşturur. *Soyut kavramsallaştırma* öğrenme biçiminde ise mantık ve düşünceler duygulardan daha önemlidir. Problem çözümünde bilimsel yaklaşım ve genel kuramlar ön plana çıkmaktadır. Bu öğrenme biçimine sahip bireyler sistematik planlama konusunda başarılı olmakta ve zihinsel analiz yoluyla düşünerek öğrenmeyi tercih etmektedirler. Bireysel çalışma ve yapılandırılmış

bilgi sunumu bu grup için uygundur. *Yansıtıcı gözlem* öğrenme biçiminde olayları dikkatle gözleme ve farklı görüş açılarını değerlendirme, olayların özünü kavrama, tarafsız ve düşünerek karar verme ön plana çıkmaktadır. Bu gruba giren bireyler için bireye gözlemci rolü veren anlatım yöntemi önerilmektedir. *Aktif yaşantı* öğrenme biçiminde ise izlemekten çok uygulama ön plana çıkmaktadır. Bu öğrenme biçimine sahip bireylerde risk alma, başladığı işi tamamlama, çevreyi etkileme özellikleri görülmektedir. Grup tartışmaları, bireysel etkinlikler ve projeler içeren uygulamaya dönük öğrenme ortamları bu grup için uygun bulunmaktadır (Kolb, 1984; 1985; 1999).

Söz konusu dört öğrenme biçiminin iki boyutlu öğrenme sürecini yansıtmakta tek başlarına yetersiz kaldığını düşünen Kolb, modelinde öğrenme biçimlerinin bileşenlerinden oluşan ve *değiştiren* (diverger), *özümseyen* (assimilator), *ayırıştırıcı* (converger) ve *yerleştiren* (accommodator) kavramlarıyla¹ tanımladığı dört ayrı öğrenme stili ortaya koymuştur (bkz. Şekil 1) (Kolb, 1984; Ergür, 1998; Harsırcı, 2006).

(Şekil 1): Kolb Öğrenme Stili Modeli

Değiştiren Öğrenme Stili

Bu stil, *somut yaşantı* (hissederek) ve *yansıtıcı gözlem* (izleyerek) öğrenme biçimlerinin bileşimidir. Algılama ve kavramada somut yaşantı; işleme ve dönüşürmede ise yansıtıcı gözlem öğrenme biçimleri ağır basmaktadır. Değiştiren öğrenme stiline sahip bireyler somut durumlara farklı açılardan bakmak, fikirlere

¹ Kavramların bir kısmının sözlük karşılıkları farklı olmakla birlikte Türkçe literatüre burada geçtiği şekliyle yerleşmiştir.

odaklanma ve fikirleri ilişkilendirme konusunda başarılıdırlar. Olaylar karşısında harekete geçmek yerine gözlem yapmayı tercih ederler. Farklı fikirlerin üretildiği durumlardan hoşlanırlar. Öğrenme sürecinde sabırlı ve dikkatlidirler. Tarafsız yargılarda bulunabilirler. Hayal gücü, problemleri ortaya çıkarma, farklı görüş açılarını değerlendirme güçlü; seçim yapma konusunda zorlanma, karar vermede güçlük çekme, fırsatları değerlendirememeye zayıf yönleridir. Düşünceleri biçimlendirirken kendi duygu ve düşüncelerini göz önüne alırlar, öğrenirken bireysel çalışmayı tercih ederler (Kolb, 1984; Kolb, Baker ve Dixon, 1985; Ergür, 1989; Riding ve Rayner, 1998; Hasırcı, 2006).

Özümseyen Öğrenme Stili

Bu öğrenme stiline sahip bireyler algılamada *soyut kavramsallaştırma* ve işlemede *yansıtıcı gözlem* öğrenme biçimlerini kullanırlar. Düşünerek ve izleyerek öğrenirler. Geniş kapsamlı bilgileri anlama, düşünme yeteneği, soyut kavramlar ve fikirler üzerinde odaklanma bu öğrenme stiline sahip bireylerin özellikleri arasındadır. Planlama, model yaratma, kuram geliştirme, problem tanımlama güçlü; hatalardan öğrenememe, hayalcilik, uygulama ve pratik eksikliği, sistematik bir yaklaşım izleyememe zayıf yanlarıdır. Yapılandırılmış, sistematik bilgiyi tercih ederler. Bu öğrenme stiline sahip bireylere sunulan bilgi sıralı, mantıklı ve ayrıntılı olmalıdır. İşitsel, görsel sunumları ve ders anlatımlarını tercih ederler (Kolb, 1984; Felder, 1996; Ekici, 2003).

Ayrıştıran Öğrenme Stili

Soyut kavramsallaştırma ve *aktif yaşantı* öğrenme biçimlerinin bileşimidir. Bu öğrenme stiline sahip bireyler düşünerek ve yaparak öğrenirler. Problem çözme, karar verme, zihinsel analiz, tümdengelimci akıl yürütme ve sistematik planlama bu öğrenme stiline sahip bireylerin özellikleridir. Bu stile sahip bireyler teknik sorunlarla uğraşmayı sosyal ilişkilere tercih ederler, detaylara önem verirler, parçalardan hareketle bütünü anlamaya çalışırlar, öğrenme etkinliklerinde basamakları sıra ile takip ederler. Çabuk karar verme, odak noktasını kaçırma, dağınık düşünme yapısı zayıf yönleridir (Kolb, 1984; Jonassen ve Grabowski, 1993; Felder, 1996; Riding ve Rayner, 1998).

Yerleştiren Öğrenme Stili

Somut yaşantı ve aktif yaşantı öğrenme biçimlerinin bileşimidir. *Yerleştiren* öğrenme stiline sahip bireyler algılamada somut yaşantı, işlemede aktif yaşantı biçimlerini ağırlıklı olarak kullanırlar. Bir başka deyişle hissederek ve yaparak öğrenirler. Planlama yapma, kararları yürütme, yeni deneyimler içinde yer alma bu öğrenme stiline sahip bireylerin belirgin özellikleridir. Zihinsel analizlerden çok duygulara dayalı davranma eğilimleri vardır. Teknik analizler yerine insanlarla diyalog sonucu bilgi edinmeyi tercih ederler. Araştırarak, bir şeyleri keşfederek, uygulayarak öğrenmekten hoşlanırlar. Liderlik ve risk alabilme güçlü; anlamsız etkinliklerde bulunma, pratik ve hedefe yönelik olmayan planlar yapma zayıf yönleridir (Kolb, 1984; Aşkar ve Akkoyunlu, 1993; Jonassen ve Grabowski, 1993; Felder, 1996).

Öğrenme Stilini Etkileyen Faktörler

Bireylerin öğrenme stillerinin şekillenmesinde içedönük, dışadönük, sezgisel, duyuşsal gibi psikolojik özellikleri/typleri; sosyal bilimler, fen bilimleri gibi eğitimde uzmanlaştıkları alan; meslekleri; idari, teknik, bireysel, iletişime dayalı gibi özellikleriyle yaptıkları iş ve uyum sağlama yeterlikleri gibi faktörlerin rol oynadığı bilinmektedir (Kolb, 1984; Kolb, Boyatzis ve Mainemelis, 1999; Hasırcı, 2006). Araştırmalardan elde edilen bulgular söz konusu beş unsurun bireyin baskın öğrenme stilini etkilediğini doğrulamaktadır. Bulgulara göre, *yerleştiren* öğrenme stiline sahip bireyler pazarlamacılık, kamu yönetimi, eğitim yönetimi, yönetim, bankacılık; *değiştiren* öğrenme stiline sahip bireyler sosyal çalışmalar, gazetecilik, psikoloji, edebiyat, sanat ve tiyatro; *özümseyen* öğrenme stiline sahip bireyler biyoloji, eğitim, öğretmenlik, hukuk, sosyoloji; *ayrıştıran* öğrenme stiline sahip bireyler ise tıp, mühendislik, ekonomi ve bilgisayar bilimleri gibi meslek alanlarını tercih etmektedirler (Kolb, 1999; Terrel, 2005).

Kolb (1984), üniversite eğitimi aldıkları alanın bireylerin öğrenme stillerinin şekillenmesinde en önemli etken olduğunu vurgulamaktadır. Ancak, bu noktada bireylerin alan tarafından mı şekillendirildiği yoksa öğrenme stillerine uygun alanları mı tercih etme eğiliminde oldukları sorusu yanıtız kalmaktadır. Nitekim, Kolb her iki faktörün de etken olması olasılığının yüksek olduğunu, uyumsuzluk durumunun genelde alan değiştirme veya eğitimi yarım bırakma gibi sonuçlar doğurduğunu belirtmektedir.

Literatürde Kolb Öğrenme Stili Envanteri kullanılarak yürütölen çok sayıda çalışmaya rastlanmaktadır. Öğrenme stilleri ile meslekler arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmaların yanı sıra akademik başarı, öğrenme ortamları, öğrenme

etkinlikleri tercihleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalar da vardır (Wunderlich ve Gjerde, 1978; Ergür, 1998; Kolb, Boyatzis ve Mainemelis, 1999; Kılıç, 2002; Kılıç ve Karadeniz, 2004; Demirbaş ve Demirkan, 2003; Loo, 2002; Hasırcı, 2006).

Kütüphanecilerin Öğrenme Stilleri

Literatürde kütüphanecilik ve bilgilendirme alanlarında eğitim gören öğrencilerin öğrenme stilleri ile kütüphanecilerin öğrenme stilleri üzerine yapılmış çalışmalara da rastlanmaktadır.

Üniversite kütüphanelerinde çalışan 148 kütüphaneci üzerinde Kolb Öğrenme Stili Envanteri kullanılarak yürütülen bir çalışmadan elde edilen bulgular, *özümseyen* (%38,6) ve *ayrıştırıcı* (%27,1) öğrenme stillerinin kütüphaneciler arasında daha baskın olduğunu ortaya koymaktadır. Yine bu çalışmada deneklerin %19,3'ünün *değiştiren* ve %15'inin *yerleştiren* öğrenme stillerini tercih ettikleri saptanmıştır. Bu durum, kütüphanecilerde *soyut kavramsallaştırma* öğrenme biçiminin ağırlık kazandığını göstermektedir (Choi, 1989).

Literatürde Felder ve Solomon Öğrenme Stili Envanterinin (1996) kullandığı bazı çalışmalar da vardır. Kolb ve Myers-Briggs'in çalışmalarını temel alan bu envanterde öğrenme stilleri *sıralı/bütüncül* (sequential-global), *aktif/yansıtıcı* (active-reflective), *duyusal/sezgisel* (sensory-intuitive) ve *görsel/sözel* (visual-verbal) olmak üzere dört boyutta ölçülmektedir. Aktif öğrenme biçiminde birşeyler yaparak, örneğin tartışarak ve uygulayarak; yansıtıcı öğrenme biçiminde düşünerek öğrenme söz konusudur. Duyusal öğrenme biçimini tercih eden bireyler gerçekleri öğrenmeyi ve problem çözmeyi tercih ederken, sezgisel öğrenme biçimini tercih eden bireyler olasılıklar ve ilişkileri keşfetmeyi tercih ederler. Görsel öğrenme biçimine yatkın olanlar en iyi resimler ve çizimlerle öğrenirken sözel öğrenme biçimine yatkın olanlar yazılı veya sözlü açıklamaları tercih ederler. Sıralı öğrenme biçimine sahip olanlar adım adım öğrenmeyi tercih ederlerken bütüncül öğrenme biçimine sahip bireyler geniş bir perspektiften resmin tamamını görmeyi tercih ederler.

Ellialtı kütüphanecilik ve bilgilendirme öğrencisi üzerinde Felder ve Solomon Öğrenme Stili Envanteri kullanılarak yürütülen bir çalışmanın sonucunda aktif ve yansıtıcı öğrenme biçimleri arasındaki dağılım ile sıralı ve bütüncül öğrenme biçimleri arasındaki dağılımın benzer şekilde neredeyse yarı yarıya olduğu görülmüştür. Ancak, öğrenciler tarafından tercih edilen öğrenme stilleri arasında duyusal öğrenme biçimi sezgiselden; görsel öğrenme biçimi sözelden ağır basmıştır (Adkins ve Brown-Syed, 2002).

Bilgi ve bilgisayar bilimleri öğrencilerinin öğrenme stillerini karşılaştırmak üzere 134 birinci sınıf öğrencisi üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda söz konusu iki disiplinden gelen öğrencilerin öğrenme stilleri arasında çok belirgin farklar olmadığı, ancak her iki grupta da çok farklı öğrenme stillerini tercih eden öğrencilerin yer aldığı saptanmıştır. Felder ve Solomon Öğrenme Stili Envanteri'nin kullanıldığı araştırmadan elde edilen bulgulara göre her iki grupta da aktif ve yansıtıcı öğrenme stillerinin dağılımı birbirine yakındır. Bilgibilimciler duyusal ve sezgisel öğrenme biçimlerinde de yakın dağılım gösterirken bilgisayar bilimciler duyusal olmaktan çok sezgiseldir. Bilgibilimcilerde sözel öğrenme stili ağır basarken bilgisayar bilimcilerde iki gruba da dağılım söz konusudur. Bilgisayar bilimciler sıralı öğrenmeyi tercih ederken, bilgibilimciler büyük resmi görmeyi tercih etmektedirler (Wishart, 2005).

Kütüphanecilik ve bilgibilim alanında yapılan çalışmalardan elde edilen bulgular benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Araştırmalardan elde edilen en önemli bulgu öğrenciler arasında farklı yoğunluklarda da olsa her tür öğrenme stiline sahip bireylerin varlığıdır.

H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde Yürütülen Bir Çalışma

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin sahip oldukları öğrenme stillerini ve söz konusu stillerin çeşitlilik gösterip göstermediğini belirlemek bu çalışmanın temel amacıdır. Öğrencilerin öğrenme stillerinin literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla uyuşup uyuşmadığı ve sınıflar arasında öğrenme stilleri açısından fark olup olmadığı da araştırılmıştır.

Yöntem ve Veri Toplama Tekniği

Çalışmada betimsel yöntem ve veri toplama aracı olarak Kolb Öğrenme Stili Envanteri (1984) kullanılmıştır. Bireylerden kendi öğrenme stillerini en iyi tanımlayan dört öğrenme biçimini sıralamalarını isteyen dört seçenekli oniki maddeden oluşan envanter Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçeye çevrilerek, güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliği 0,72 olarak bulunmuştur.

Envanter toplam 273 öğrenciye uygulanmıştır. Deneklerin 62'si (%22,7) birinci sınıf, 107'si (%39,2) ikinci sınıf, 48'i (%17,6) üçüncü sınıf ve 56'sı (%20,5) son sınıf öğrencileridir. Bu çalışmadan elde edilen verilerle de ölçeğin güvenirliğe bakılmış ve güvenirlik 0,68 bulunmuştur.

Bulgular ve Değerlendirme

Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde 273 öğrencinin büyük bir çoğunluğunun *özümseyen* (%50,2), diğerlerinin de sırasıyla *ayrıştıran* (%24,9), *değiştiren* (%13,6) ve *yerleştiren* (%11,4) öğrenme stillerini tercih ettikleri görülmektedir. Sınıflara göre oranlar ayrı ayrı incelendiğinde de en çok tercih edilen iki öğrenme stilinin (*özümseyen* ve *ayrıştıran*) sıralaması değişmemektedir. Birinci sınıflarda (%62,9) ve son sınıflarda (%51,8) *özümseyen* öğrenme stilinin oranı yarıdan fazladır. Bu oran ikinci sınıflarda %48,6'ya ve üçüncü sınıflarda %35,4'e gerilemektedir. Tüm sınıflarda ikinci sıraya yerleşen *ayrıştıran* öğrenme stilinin oranı yaklaşık %25'dir (birinci sınıflarda %27,4, ikinci sınıflarda %23,4, üçüncü sınıflarda %27,1 ve dördüncü sınıflarda %23,2) (bkz. Tablo 1).

Sınıflara göre bazı farklılıklar görülmekle birlikte *özümseyen* ve *ayrıştıran* öğrenme stillerini tercih eden öğrencilerin oranı toplamda %75'i bulmaktadır. *Ayrıştıran* ve *özümseyen* öğrenme stillerine sahip bireylerin ortak yönü algılamada soyut kavramsallaştırmayı tercih etmeleri, bir başka deyişle düşünerek öğrenmeleri; temel farklılıkları ise birinci grubun bilgiyi işleme aşamasında yansıtıcı gözlemi tercih etmesi, yani izleyerek öğrenmesi; ikinci grubun ise bilgiyi işlemede aktif yaşantıyı tercih etmesi yani yaparak/uygulayarak öğrenmesidir.

(Tablo 1): H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri

Öğrenme Stili	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ayrıştıran	17	27,4	25	23,4	13	27,1	13	23,2	68	24,9
Değiştiren	1	1,6	19	17,8	10	20,8	7	12,5	37	13,6
Özümseyen	39	62,9	52	48,6	17	35,4	29	51,8	137	50,2
Yerleştiren	5	8,1	11	10,3	8	16,7	7	12,5	31	11,4
Toplam	62	100,0	107	100,0	48	100,0	56	100,0	273	100,0

Öğrencilerin toplamda %25'ini oluşturan *değiştiren* (%13,6) ve *yerleştiren* (%11,4) öğrenme stillerini tercih eden bireylerin dağılımı sınıflara göre farklılıklar göstermektedir. *Değiştiren* öğrenme stilini tercih eden öğrenciler üçüncü sınıflarda (%20,8) ve ikinci sınıflarda (%17,8) üçüncü sırayı alırken; dördüncü sınıflarda %12,5 ile *değiştiren* ve *yerleştiren* öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin oranı eşittir. Birinci sınıflarda söz konusu iki öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin sayısı toplamda %10'u bulmamakta, diğer sınıflardan farklı olarak bu grupta *yerleştiren* (%8,1) öğrenme stili *değiştiren* (%1,6) öğrenme stilinin önüne geçmektedir. *Yerleştiren* öğrenme stili birinci sınıflar dışında son sırada yer almaktadır. Toplamda bu stili tercih eden öğrencilerin oranı yaklaşık %10'dur. *Değiştiren* ve *yerleştiren* öğrenme stillerine sahip bireylerin ortak yönü algılamada

somut yaşantıyı tercih etmeleri, bir başka deyişle hissederek öğrenmeleri; temel farklılıkları ise birinci grubun bilgiyi işleme aşamasında yansıtıcı gözlemi tercih etmesi, yani izleyerek öğrenmesi; ikinci grubun ise bilgiyi işlemede aktif yaşantıyı tercih etmesi yani yaparak/uygulayarak öğrenmesidir.

Literatürdeki benzer çalışmalarla karşılaştırıldığında eldeki bulguların Choi'nin (1989) üniversite kütüphanecileri üzerinde yürüttüğü ve Kolb Öğrenme Stili Envanterini kullandığı çalışmanın bulgularıyla büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu çalışmada da sırasıyla *özümseyen* ve *ayrıştıran* öğrenme stillerinin kütüphaneciler arasında en yaygın öğrenme stilleri olduğu, bunları *değiştiren* ve *yerleştiren* öğrenme stillerinin izlediği belirlenmiştir. Adkins ve Brown-Syed (2002) ile Wishart'ın (2005) araştırmalarından elde edilen aktif ve yansıtıcı öğrenme stilleri arasındaki dağılımın birbirine yakın olması gibi bazı bulgularla eldeki bulgular arasında paralellikler kurmak da olasıdır.

Sonuç

Öğrenme stillerini bilmek bireylerin öğrenme döngüsündeki güçlü ve zayıf yönlerinin bilinmesine, zayıf yönlerinin geliştirilmesi için önlemler alınmasına, birlikte çalışmaya en uygun bireylerin biraraya getirilmesine (ters özelliklere sahip bireyler hem birbirinin eksikliğini tamamlayacak hem de birbirlerinden öğrenecektir), sınıflardaki çeşitliliğin gözetilmesine, öğrencilerin başarı, ilgi ve motivasyonlarını olumlu yönde etkileyecek öğrenme ortamlarının ve eğitim programlarının hazırlanmasına fırsat yaratacaktır.

Öğrenme stilleri bireylerin tercihleri ile oluşan, sonradan kazanılmış özelliklerdir. Sabit ve değişmez unsurlar olmamakla birlikte, değişmeleri zaman alır. Bu nedenle öğretim yöntemleri ve stratejilerinin, öğretim ortamları ve materyallerinin öğrenme stillerine göre seçilmesi ve düzenlenmesi, öğrencilerin düzene ayak uydurmalarını beklemekten daha etkili bir yoldur.

Bu çalışmadan elde edilen en önemli bulgu bazı öğrenme stilleri açık farkla ön plana çıksa da Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü lisans programına devam eden öğrencilerin birbirlerinden farklı öğrenme stillerine sahip olduklarıdır. Bu durum öğrenme ortamları hazırlanırken söz konusu çeşitliliğin gözönünde bulundurulması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile farklı öğretim materyalleri ve araçlarının birarada kullanılması, bir başka deyişle, sözel sunum ile görsel sunumun, bireysel çalışma yanı sıra grup çalışması olanaklarının, düşünsel katılım ile fiziksel katılım (uygulama) olanaklarının birarada sunulması farklı öğrenme stilleri ve öğrenme özelliklerine sahip öğrencilerin gereksinimleri-

ni karşılayabilmek açısından önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Adkins, D. ve Brown-Syed, C. (2002). *Accommodating all learners: critical inquiry and learning styles in the LIS classroom*. 68th IFLA General Conference and Council, 18th-24th August 2002, Glasgow, Scotland'da sunulan bildiri.
- Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B. (1993). Kolb öğrenme stili envanteri. *Eğitim ve Bilim*, 87, 37-47.
- Choi, J.M. (1989). Learning styles of academic librarians. *College & Research Libraries*, 50, 691-699.
- Canfield, A.A. (1988). *Learning styles inventory manual*. Los Angeles: Western Psychological Services.
- Demirbaş, O.O. ve Demirkan, H. (2003). Focus on architectural design process through learning styles. *Design Studies*, 24(5), 437-456.
- Dunn, R. ve Dunn, K. (1979). Learning styles-teaching styles: Should they, can they be matched? *Educational Leadership*, 36(4), 238-244.
- Ekici, G. (2003). *Öğrenme stiline dayalı öğretim ve biyoloji dersi öğretimine yönelik ders planı örnekleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Entwistle, N J., Hanley, M. ve Hounsell, D.J. (1979). Identifying distinctive approaches to studying. *Higher Education*, 5, 365-380.
- Ergür, D.O. (1998). *H.Ü. Dört yıllık lisans programlarında öğrenci ve öğretim üyelerinin öğrenme stillerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Felder, R.M. (1993). *Learning and teaching styles in college science education*. 14 Nisan 2007 tarihinde <http://www.ncsu.edu/felder-public/Papers/Secondtier.html> adresinden erişildi.
- Felder, R.M. (1996). Matters of style. *ASEE Prism*, 6(4), 18-23.
- Felder, R.M. ve Solomon, B. (1996). *Index of learning styles*. 14 Nisan 2007 tarihinde <http://www.ncsu.edu/felder-public/ILSdir/styles.htm> adresinden erişildi.
- Fischer, B.B. ve Fischer, L. (1979). Styles in teaching and learning. *Educational Leadership*, 36(4), 245-254.
- Hasırcı, Ö.K. (2006). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme stilleri: Çukurova Üniversitesi örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 15-25.
- Jensen, G.H. (2003). Learning styles. J.A. Provost ve W.S. Anchors (Ed.), *Using the MBTI instrument in colleges and universities* (Rev. ed.) içinde (s. 123-155). Gainesville, FL: Center for Applications of Psychological Type.

- Jonassen, D.H. ve Grabowski, B.L. (1993). *Handbook of individual differences, learning, and instruction*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kılıç, E. (2002). Baskın öğrenme stiline öğrenme etkinlikleri tercihi ve akademik başarıya etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 1-15.
- Kılıç, E. ve Karadeniz, Ş. (2004). Cinsiyet ve öğrenme stiline öğrenme stratejisi ve başarıya etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 129-146.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kolb, D.A. (1985). *Learning style inventory: Self scoring inventory and interpretation booklet*. Boston, MA: McBer.
- Kolb, D.A. (1999). *Learning-style inventory – version 3*. Boston, MA: Hay & McBer Training Resources Group.
- Kolb, D.A., Baker, R. ve Dixon, N. (1985). *Personal learning guide: Self study booklet*. Boston, MA: McBer.
- Kolb, D.A., Boyatzis, R.E. ve Mainemelis, C. (1999). *Experiential learning theory: Previous research and new directions*. 14 Nisan 2007 tarihinde www.learningfromexperience.com adresinden erişildi.
- Loo, R. (2002). A meta-analytic examination of Kolb's learning styles preferences among business majors. *Journal of Education for Business*, 77(5), 252-256.
- Newby, T.J., Stepich, D.A., Lehman, J.D. ve Russell, J.D. (2000). *Instructional technology for teaching and learning: Designing instruction, integrating computers, and using media* (2nd ed.). Columbus, OH: Merrill.
- Riding, R. ve Rayner, S. (1998). *Cognitive styles and learning strategies: Understanding style differences in learning and behaviour*. London: David Fulton.
- Schmeck, R.R. (1983). Learning styles of college students. R.F. Dillion ve R.R. Schmeck (Ed). *Individual differences in cognition* içinde (s. 233-279). New York: Academic Press.
- Terrel, S.R. (2005). Supporting different learning styles in an online learning environment: Does it really matter in the long run? *Online Journal of Distance Learning Administration*, 8(2). 16 Temmuz 2007 tarihinde <http://www.westga.edu/~distance/ojdla/summer82/terrell82.htm> adresinden erişildi.
- Wishart, J. (2005). A comparison of preferred learning styles, approaches and methods between information science and computing science undergraduates. *ITALICS*, 4(2). 14 Nisan 2007 tarihinde <http://www.ics.heacademy.ac.uk/italics/vol4iss2htm> adresinden erişildi.
- Wunderlich, R. ve Gjerde, C. (1978). Another look at learning style inventory and medical career choice. *Journal of Medical Education*, 53, 45-54.